

EU nieuwsbrief 2020–2021 | 2

De EU Nieuwsbrief van het Koninklijk Actuarieel Genootschap (AG) is bedoeld om leden, studenten en belangstellenden, te informeren over (actuariële) ontwikkelingen in Europa.

Belangstellenden kunnen zich richten tot het redactiesecretariaat (pascale.heese@ag-ai.nl) voor het regulier ontvangen van deze Nieuwsbrief.

Copyright berust bij het AG. Het overnemen van passages in andere publicaties is toegestaan met bronvermelding.

- **Kapitaalmarktenunie | 2**
- **Pensioenen | 4**
- **Solvency II | 6**
- **Evaluatie van de Europese toezichthoudende autoriteiten | 11**

Kapitaalmarktenunie

De Kapitaalmarktenunie (KMU) tracht sinds 2015 de Europese kapitaalmarkt tot stand te brengen. Doel van de KMU is beleggingen en spaargeld tussen alle lidstaten te laten circuleren, zodat burgers, beleggers en bedrijven daarvan kunnen profiteren, ongeacht waar zij zich bevinden. Binnenlandse EU-banken bieden momenteel nog te weinig alternatieven voor het MKB en nieuwe ondernemers die willen investeren en uitbreiden en daarbij uiteraard financiering zoeken en bankdiensten nodig hebben. Aangezien COVID-19 en Brexit de noodzaak om de Europese banken en kapitaalmarkten te verenigen steeds dringender maken, heeft de Europese Commissie (hierna Commissie) in september 2020 [een actieplan](#) gepresenteerd om de KMU te verdiepen. Hierin stelt ze 16 gerichte maatregelen voor, die gepubliceerd staan in een onlangs verschenen [factsheet over de KMU](#). Hieronder de voor actuarissen meest relevante maatregelen:

1. Een voorstel voor een EU-breed platform (ESAP = centraal Europees toegangspunt) dat beleggers en andere gebruikers probleemloos toegang geeft tot alle publiek vereiste financiële en duurzaamheidsdata over ondernemingen.
2. Het ondersteunen van de rol van verzekeraars, banken en andere institutionele beleggers als langetermijnbeleggers in bedrijven binnen de EU.
3. Het helpen van EU-burgers om zich financieel voor te bereiden op hun pensioen door middel van pensioendashboards met gedetailleerdere informatie over bedrijfstakpensioenregelingen én individuele pensioentrackingsystemen, die burgers een overzicht geven van hun toekomstige pensioeninkomen.
4. Het bevorderen van verdere convergentie van het toezicht en een meer

geharmoniseerd rechtskader voor gereguleerde kapitaalmarktactiviteiten in de EU.

De Commissie werkt de in het actieplan genoemde initiatieven de komende tijd verder uit. Zo heeft zij al een raadpleging gehouden met betrekking tot haar voorstel voor een centraal Europees toegangspunt, het ESAP. De Commissie komt in het derde kwartaal van 2021 met een wetgevingsvoorstel voor de invoering hiervan. Dit platform moet probleemloze, EU-brede toegang bieden tot alle relevante informatie (zoals financiële en duurzaamheidsdata) die ondernemingen moeten rapporteren. De resultaten van de raadpleging staan al op de [website van DG FISMA](#). Ten aanzien van de tweede voor actuarissen relevante actie, zal de Commissie in het kader van de herziening van Solvabiliteit II tegen het derde kwartaal van 2021 nagaan of het rechtskader kan worden aangepast om langetermijnbeleggingen door verzekeringsondernemingen te bevorderen, zonder dat een en ander ten koste gaat van de financiële stabiliteit en de bescherming van polishouders. Tevens heeft de Commissie eind december 2020 EIOPA [om technisch advies](#) gevraagd over de ontwikkeling van best practices voor nationale pensioentrackingsystemen en pensioendashboards, waarover meer in de paragraaf 'pensioenen'. Tenslotte staan de ontwikkelingen rondom het bevorderen van verdere convergentie van het toezicht ook niet stil. Deze worden in de laatste paragraaf 'Evaluatie van de Europese toezichthoudende autoriteiten' behandeld.

3 december 2020 heeft de Raad van de Europese Unie het nieuwe actieplan van de Commissie voor de KMU goedgekeurd. Ook zij onderstreept [in haar conclusies](#) dat snelle en tastbare vorderingen richting een echte KMU urgenter dan ooit zijn, nu EU-ondernemingen en -beleggers geconfronteerd worden met problemen als de COVID-19-pandemie en de terugtrekking van het Verenigd Koninkrijk, waardoor de grootste kapitaalmarkt in Europa voortaan buiten de EU ligt.

Pensioenen

De almaar stijgende levensverwachting maakt lange termijn beleggen voor een afdoende aanvullend pensioen noodzakelijk. Het pan-Europees persoonlijk pensioenproduct (PEPP) is al een eerste stap in die richting, maar de Commissie wil op nog meer manieren Europese burgers aanmoedigen om hun wettelijke pensioen (AOW) aan te vullen met een leven lang sparen en beleggen. Dit gebeurt onder meer door actiever te participeren in bedrijfstakpensioenregelingen. Pensioenen krijgen dan ook volop aandacht in het hierboven besproken KMU-actieplan. Zo zullen de door de Commissie ontwikkelde pensioen-dashboards de bestaande nationale monitoringinstrumenten aanvullen met gedetailleerdere informatie over bedrijfstakpensioenregelingen. Hiermee krijgen de lidstaten beter zicht op de toereikendheid van hun pensioenstelsels, hetgeen hen kan aanzetten om tekortkomingen aan te pakken. Ook zal de Commissie *best practices* bestuderen om nationale individuele pensioentrackingsystemen op te zetten voor burgers. Op deze manier krijgen zij een overzicht van hun toekomstige pensioeninkomen, op basis van de rechten die zij hebben opgebouwd in alle pensioenregelingen waaraan zij deelnemen of het verwachte rendement van de langetermijnproducten waarin zij beleggen. Ten slotte laat de Commissie een studie uitvoeren om de praktijken over automatische aansluiting te onderzoeken en zal zij ook nagaan welke andere praktijken ertoe kunnen aanzetten om bij bedrijfstakpensioenregelingen aan te sluiten. Zo kunnen dan voor dergelijke regelingen *best practices* voor alle lidstaten worden uitgewerkt.

De Commissie gaat dit jaar met de KMU-pensioeninitiatieven aan de slag. Zo heeft zij al in december 2020 [EIOPA om technisch advies](#) gevraagd over welke data pensioenuitvoerders moeten rapporteren om pensioendashboards met indicatoren te kunnen ontwikkelen én

om input voor de ontwikkeling van goede praktijken voor het opzetten van nationale trackingsystemen. In het derde kwartaal van 2021 zal de Commissie de externe studie laten uitvoeren om de bestaande praktijken over automatische aansluiting bij bedrijfstak-pensioenregelingen te laten onderzoeken, zodat goede EU-praktijken kunnen worden uitgewerkt.

De PEPP-Verordening (EU 2019/1238) is op 25 juli 2019 gepubliceerd en op 14 augustus 2019 in werking getreden. De Commissie werkte het afgelopen jaar samen met EIOPA aan een aantal gedelegeerde- en uitvoeringshandelingen voor de effectieve uitvoering van de PEPP. Op 22 maart 2021 is [de gedelegeerde verordening 2021/473](#) voor technische reguleringsnormen voor het PEPP in het Publicatieblad van de EU verschenen. De eerste PEPP's komen naar verwachting rond april 2022 op de markt.

De deadline voor de omzetting van de IORP II-richtlijn in nationale wetgeving was 13 januari 2019. 26 van de 27 lidstaten hebben volledige omzettingsmaatregelen medegedeeld aan de Commissie. Alleen Ierland heeft dit nog niet gedaan, maar volgt dit later dit jaar.

Solvency II

EIOPA heeft, zoals in december 2020 aangekondigd, [haar Opinie gepubliceerd](#) en gestuurd aan de Commissie over de herziening van de Solvency II kaderrichtlijn. De opinie zelf, een honderdtal pagina's, wordt onder andere vergezeld door een uitgebreid achtergrond-analysedocument (Background Analysis) van meer dan 1.000 pagina's en een achtergrond effectbeoordelingsstudie (Background Impact Assessment), dat zowel een globale impactstudie als de impact per hoofdstuk aanlevert. De Commissie bestudeert nu EIOPA's advies en pleegt ondertussen overleg met de lidstaten via de Solvency II expertengroep en verwacht tegen het derde kwartaal van 2021 met het wetgevingsvoorstel voor de herziening en haar effectbeoordeling klaar te zijn.

EIOPA's opinie omvat dertien hoofdstukken. De meeste voorgestelde wijzingen liggen in de eerste pijler. Voor de tweede en derde pijler is er slechts beperkte aandacht. De hoofdstukken zijn:

1. de lange-termijn garantiemaatregelen en de maatregelen met betrekking tot het aandelenrisico;
2. de technische voorzieningen;
3. eigen middelen;
4. het solvabiliteitskapitaalvereiste volgens de standaard formule;
5. het minimumkapitaalvereiste;
6. rapportering en bekendmaking;
7. evenredigheid;
8. groepstoezicht;

9. vrij verrichten van diensten en recht van vestiging;
10. macro-prudentiële politiek;
11. sanering en afwikkeling;
12. verzekeringsgarantieregelingen, en tenslotte;
13. andere topics zoals deskundigheid en betrouwbaarheidsvereisten.

EIOPA moest in haar opinie rekening houden met het economische plaatje anno 2020. Volgens EIOPA weerspiegelt deze economische erkenning twee aspecten:

1. EIOPA's advies vormt waarschijnlijk hét regelgevend kader voor het volgende decennium;
2. de uitvoering van de wijzigingen zal pas ten vroegste in 2025 gebeuren.

Omwille van deze twee argumenten vindt EIOPA het nodig dat de economische situatie van eind 2019 de basis voor de effectenberekening vormt en niet 2020, zodat de wijzigingen niet onnodig worden beïnvloed door het tijdstip (coronajaar) waarop ze werden geschreven. De toepassingsdatum van 2025 lijkt overigens te optimistisch geredeneerd. Didier Millerot, hoofd van de eenheid Verzekeringen- en Pensioenen bij DG FISMA, erkende onlangs dat veel veranderingen mogelijk pas in 2025 in nationale wetgeving worden omgezet. En omzetten is nog niet toepassen. Die datum volgt altijd later.

Over het algemeen komen volgens EIOPA drie brede thema's uit de prudentiële en economische context voort.

Ten eerste is er de noodzaak van een juiste erkenning van de economische situatie, met name met betrekking tot het kapitaalvereiste voor renterisico. De huidige rentevereiste weerspiegelt niet de scherpe daling van de rentetarieven die de afgelopen jaren zijn ervaren en negeert het bestaan van negatieve rentetarieven. Deze fout moet worden gecorrigeerd, aldus EIOPA. In een recent webinar zei John Berrigan, directeur-generaal van DG FISMA en verantwoordelijk voor onder andere verzekeringen en pensioenen, dat de Commissie zal kijken naar het actualiseren van het regime, zodat het de aanhoudende lage – en negatieve – rentetarieven goed weergeeft.

Ten tweede moet de actualisering van het huidige regelgevingskader evenwichtig zijn in zijn Europese impact (in overeenstemming met de overtuiging dat het Solvency II-raamwerk tot dusver effectief is geweest). Een evenwichtige impact zou kunnen leiden tot een gefaseerde invoering van de belangrijkste componenten, afhankelijk van de impact van de economische situatie op verzekeraars.

Ten derde is er de noodzaak om het micro-prudentieel raamwerk aan te vullen met het macro-prudentiële perspectief (bijvoorbeeld met de introductie van specifieke instrumenten en maatregelen), evenals de noodzaak daartoe een minimaal geharmoniseerd herstel- en afwikkelingskader te ontwikkelen en een minimale harmonisatie te bereiken op het gebied van verzekeringsgarantieregelingen. Dergelijke harmonisatie van die twee gebieden is essentieel als aanvulling op het toezichtsraamwerk zodat een vergelijkbaar beschermingsniveau van polishouders in de hele EU zoveel mogelijk kan worden gewaarborgd. Recente problemen met grensoverschrijdende verzekeraars doen, volgens John Berrigan, de Commissie ook beseffen dat waarschijnlijk een reeks instrumenten opgezet moeten worden voor de opsporing, voorbereiding en beheer van verzekeraars in financiële nood.

Berrigan: "Dus op basis van de mening van EIOPA onderzoeken we de introductie van herstel- en afwikkelingselementen in Solvency II. Bovendien zou de minimale harmonisatie van nationale verzekeringsgarantieregelingen de bescherming van polishouders kunnen bevorderen, zowel in geval van liquidatie als in geval van afwikkeling in de hele EU". Daarnaast hebben EIOPA en de ESRB een aantal nieuwe macro-prudentiële maatregelen voor Solvency II voorgesteld om de toolkit die beschikbaar is voor toezichthouders voor het beheer van systeemrisico's te verbeteren. "We kijken ook naar deze, omdat we ons bewust zijn van de noodzaak om het opleggen van eisen te vermijden die niet gerechtvaardigd zouden zijn of die het vermogen van de industrie om zijn rol in het economisch herstel te spelen, zouden belemmeren", voegde Berrigan eraan toe. Bestuderen betekent overigens nog niet dat de Commissie EIOPA in alles zal volgen.

EIOPA's opinie in het onderdeel 'Evenredigheid' van pijler 2, gaat dieper in op de mogelijkheid sleutelfuncties, zoals de actuariële sleutelfunctie te combineren met andere operationele functies. Maar ze beperkt de mogelijkheid in haar opinie tot herverzekeraars en verzekeraars met een laag risicoprofiel, een nieuwe categorie die ze trouwens voorstelt in te voeren.

Tenslotte is het nuttig te benadrukken dat de herziening van de richtlijn (niveau 1) niet alleen komt. Uiteraard moeten ook de uitvoerende maatregelen (niveau 2), zoals de gedelegeerde verordening en de technische uitvoeringsverordeningen (ITS), worden aangepast – niet enkel omwille van de amenderingen van de richtlijn, maar ook bijvoorbeeld omwille van bijkomende verduidelijkingen. "Als de wijzigingen kunnen worden aangebracht op niveau 2 in plaats van in de richtlijn zelf (niveau 1), kunnen ze eerder van kracht worden", merkte Millerot op. "Eén van de uitdagingen van de herziening

is om de wijzigingen van niveau 1 en niveau 2 te combineren. In veel gevallen zijn zaken met elkaar verbonden, dus het is moeilijk om het één zonder het ander te doen. Maar we proberen de beste manier te vinden om vooruit te gaan". Verder stelt EIOPA ook wijzigingen van de richtsnoeren (guidelines) (niveau 3) in het vooruitschiet en stelt ze zelfs voor om sommige heikele punten via guidelines op te lossen. Het wordt in elk geval een uitdaging om al deze niveaus op elkaar af te stemmen.

Evaluatie van de Europese toezichthoudende autoriteiten

De Commissie heeft op 12 maart 2021 [een consultatie gepubliceerd](#) waarin ze vragen stelt over het functioneren van de Europese toezichthoudende autoriteiten (de European Supervisory Authorities of ESA's: EIOPA, EBA, ESMA) en de European Systemic Risk Board. Met het resultaat van die raadpleging hoopt de Commissie twee vliegen in één klap te slaan. Volgens artikel 81 van de ESA-oprichtingsverordeningen moet de Commissie voor 31 december 2021, en daarna elke drie jaar, een evaluatierapport opstellen over onder andere de effectiviteit en de bereikte convergentie van de toezichtspraktijken. De lijst van artikel 81 is behoorlijk uitgebreid. Zo moet ze bijvoorbeeld het functioneren van de colleges van toezichthouders evalueren en ook of de architectuur van het Europees Systeem voor Financieel Toezicht – zoals het gescheiden toezicht tussen prudentieel en gedragstoezicht – nog gepast is.

Daarnaast voorziet het Actieplan Kapitaalmarktenunie van 24 september 2020 erin dat de Commissie zal werken aan een verbeterde versie van het *single rulebook* voor kapitaalmarkten door te beoordelen of er behoefte is aan verdere harmonisatie van de EU-regels en hoe het zit met de voortgang in de richting van toezichtconvergentie. De Commissie moet die balans opmaken in het vierde kwartaal van 2021 en moet dan ook overwegen om maatregelen voor te stellen voor sterkere coördinatie van het toezicht of zelfs direct toezicht door de Europese toezichthoudende autoriteiten. De raadpleging zal bijgevolg gerichte standpunten inwinnen in het kader van de evaluatie van het ESA-raamwerk dat voor het laatst in 2019 werd gewijzigd. De resultaten van deze raadpleging worden verwerkt in het bovengenoemde evaluatierapport.

De vragenlijst die de Commissie in de raadpleging voorlegt is behoorlijk uitgebreid: bijna 100 vragen over de werking van de ESA's en een twintigtal vragen over het *single rulebook*. Vragen zijn bijvoorbeeld: hoe evalueert u het nieuwe Q&A proces? Is dat een efficiënte manier om prudentiële convergentie te promoten? Of, wat is volgens u de belangrijkste hinderpaal om tot een meer doelgerichte convergentie van toezicht te komen? Interessant is ook de reeks vragen over de reactie van de ESA's in het kader van de pandemie, bijvoorbeeld hoe evalueert u de impact van de reactie van de ESA's in het kader van de COVID-19 crisis? Ook de consumenten worden niet vergeten: wat zijn de belangrijkste resultaten van de ESA's in het kader van consumenten en investeerdersbescherming? Verder zijn er nog vragen over de internationale relaties, de rol van de ESA bij inbreuken van Europees recht, het bestuur van de ESA's, hun organen en werking, financiering, rol van de stakeholders enz. De lijst is lang en de deadline is 21 mei 2021.

In deze context is het interessant te noteren dat Gabriel Bernardino, die in maart 2021 na tien jaar afscheid nam als voorzitter van EIOPA, [in zijn afscheidsspeech](#) een lans brak voor Europees toezicht. *"Hoewel er in de loop der jaren veel vooruitgang is geboekt dankzij de gezamenlijke inspanningen van EIOPA en de nationale toezichthouders, is mijn persoonlijke mening dat het onmogelijk is de resterende uitdagingen te overwinnen zonder een diepere structurele hervorming. Bij de hervorming van het huidige systeem is centralisatie van een aantal elementen van het verzekeringstoezicht in de EU noodzakelijk, namelijk met betrekking tot: het toezicht op de internationaal actieve verzekerings- en herverzekeringsgroepen die in meerdere lidstaten en wereldwijd aanwezig zijn; het toezicht op de verzekeraars die grensoverschrijdend zakendoen in het kader van het vrij verrichten van diensten; en het toezicht op pan-Europese producten zoals PEPP. Er is één enkel toezichtmechanisme voor verzekeringen nodig, en de afwezigheid daarvan wordt vooral gevoeld in crises zoals die waarin we nu leven."*

Disclaimer

Alhoewel dit werk is opgesteld op basis van betrouwbare bronnen en nauwkeurig onderzoek, is ICODA European Affairs in geen enkel opzicht verantwoordelijk voor de informatie die is gepubliceerd in deze EU-nieuwsbrief.

ICODA is sinds 1991 actief op het gebied van Europese belangenbehartiging. Het kantoor is gevestigd midden in de Europese wijk van Brussel. Vanuit deze centrale positie verleent het bureaudiensten aan het bedrijfsleven, nationale en lokale overheden, NGO's, de Europese Commissie en Europese koepelorganisaties. Naast monitoring bestaat de dienstverlening uit advisering en uitvoerende werkzaamheden op het gebied van European Affairs. ICODA adviseert haar cliënten over de te volgen lobbystrategie, de juiste timing van de lobby en de wijze van informatieverstrekking aan de Europese beleidsmakers.

Deze nieuwsbrief is geschreven door Lodewijk Buschkens (ICODA European Affairs) en Lieve Lowet (Schuman European Affairs).

Research afgesloten op maandag 22 maart 2021.

Koninklijk Actuarieel Genootschap